

KÆRE METTE BOCK, DU GLEMMER KUNSTEN, NÅR DU DISKUTERER DENS ROLLE FOR LUKKEDE DØRE

Kære Mette Bock og deltagere ved årets Røddingmøde, vi er bekymrede for, at I glemmer kunsten, når I diskuterer dens rolle for lukkede døre. Vi (UKK og idoart.dk) skriver dette åbne brev, fordi det aldrig må blive en politisk opgave at beslutte, hvordan kunstnere skal agere i vores samfund.

Kulturminister Mette Bock inviterer et lukket forum til at diskutere kunsten og kunstnernes rolle i samfundet.

"Har kunstnere et ansvar for at deltage i samfundsdebatten? Hvordan kan kunsten skabe værdi for civilsamfundet? Og hvad kan kunstnere bidrage med, som ikke findes i den offentlige debat i forvejen?"

Det er nogle af de spørgsmål, som en eksklusiv gruppe kunstnere, politikere og kulturpersoner skal debattere på Røddingmødet d. 15.-16. august. Men hvem har retten til at bestemme, hvordan kunstnere skal agere i den offentlige debat, og hvorfor afholde et møde om det bag lukkede døre?

"Hvem har retten til at bestemme, hvordan kunstnere skal agere i den offentlige debat, og hvorfor afholde et møde om det bag lukkede døre?"

Røddingmødet opstod i 2016 på initiativ af daværende kulturminister Bertel Haarder. Dagsordenen har handlet om, hvordan man får mest ud af de skrumpende kulturbudgetter (2016), om fremtidens medievirkelighed (2017), og i år er det så kunsten og kunstnernes rolle, der er til debat.

Det er som udgangspunkt positivt, når politikere sætter tid af til at tale om kunst, men vi synes, at det er tankevækkende, at kun lidt over halvdelen af deltagerne på

den eksklusive gæsteliste selv er udøvende billedkunstnere, musikere, forfattere, scenekunstnere eller filmfolk. Ud af godt 100 deltagere er kun 9 billedkunstnere inviteret: Ane Mette Ruge, Birgitte Ejdrup Kristensen, Bo Rune Madsen, Firoozeh Bazrafkan, Karoline H. Larsen, Kenneth Balfelt, Lene Noer, Nis Rømer og Søren Taaning, og som yderligere repræsentanter for billedkunstscenen er Michael Thouber (direktør, Kunsthall Charlottenborg), Gitte Ørskou (direktør, Kunsten), Pernille Albrethsen (redaktør, Kunstkritikk) og Henrik Broch-Lips (leder, Kunsthall Nord).

En af grundpillerne i et demokratisk samfund er fagforeningerne. Små og store organisationer som varetager specifikke faggruppers interesser, og som kæmper de sager, som den enkelte arbejder ikke selv kan løfte. For danske billedkunstnere findes Billedkunstnernes Forbund (BKF) og UKK - Organisation for Kunstnere og Kuratorer, men ingen af disse er blevet inviteret til Mette Bocks lukkede klub (Nis Rømer deltager som billedkunstner, og ikke som formand for BKF. Han blev først inviteret for få dage siden, efter selv at have rettet henvendelse til Kulturministeriet). Dansk Kunstnerråd, en paraplyorganisation med 23 foreninger, der i alt repræsenterer 18.000 danske kunstnere på tværs af kunstarter, har heller ikke fået en invitation. Ved at ekskludere kunstens interesseorganisationer fravælger Mette Bock en væsentlig ressource til forståelsen af kunstens vilkår og underminerer dem, der hver dag kæmper for kunstnernes bedste.

”Ved at ekskludere kunstens interesseorganisationer fravælger Mette Bock en væsentlig ressource til forståelsen af kunstens vilkår og underminerer dem, der hver dag kæmper for kunsternes bedste.”

Mette Bock blev for nyligt inviteret af UKK til at deltage i debatarrangementet *”Hvad er kunsten værd?”*, som blev afholdt på årets Roskilde Festival, men havde ikke mulighed for at deltage. Ligeledes, efter opfordring af Mette Bock til danskerne, sendte UKKs bestyrelse en række konstruktive forslag vedrørende spørgsmål om centraliseringen af landets kunstuddannelser sidste år, men uden at høre videre. Mette Bock læste forslaget med interesse, lød det.

Velvidende at vores kulturminister har travlt, så er det ærgerligt, at UKK endnu ikke har haft muligheden for at fortælle Mette Bock om, hvordan det egentlig er at arbejde med billedkunst i dag. UKKs bestyrelse der, udover studenterrepræsentationen, består af professionelle kunstnere og kuratorer, er et meget repræsentativt udsnit af særligt den selvorganiserende kultur, der blomstrer over hele landet.

UKK fungerer som en tænketank (der udvikler organisationen efter de behov, vi møder), som Mette Bock kunne få gavn af at være i dialog med på sigt, særligt i forhold til kendskab og viden om, hvordan billedkunstnere arbejder. Debatten i Roskilde var desuden en mulighed for Mette Bock og UKK i en samtale, at nå helt ud til de unge festivaldeltagere populært kaldet 'millennials', der har stigende interesse i kunst, kultur og politik.

”Hvornår er det blevet et politisk spørgsmål, hvordan kunstnere skal agere? Og hvad regner Mette Bock og kulturministeriet med at få ud af dette lukkede møde?”

Kan det virkelig passe at politikere, administratorer, formidlere og konsulenter skal bestemme, hvordan kunstnere skal udtrykke sig i den offentlige debat? Hvornår er det blevet et politisk spørgsmål, hvordan kunstnere skal agere? Hvad regner Mette Bock og Kulturministeriet med at få ud af dette lukkede møde? Og - ikke uvæsentligt - hvem betaler for gildet, i en tid hvor der konstant nedskæres på kunst- og kulturbudgetterne?

Ved at oprette lukkede fora, hvor særligt udvalgte skal bidrage til nøje skemalagte debatter, skaber Mette Bock og Kulturministeriet en ekskluderende og udemokratisk platform, som sandsynligvis vil forstærke en forudindtaget agenda og gøre det lettere at fortsætte med grønthøstermodeller samt afviklingen af et statsstøttet kulturliv. Røddingmødets program dirigeres af ministeren, deltagerlisten sammenfattes af ministeren, og da pressen ikke er velkommen, er det ministeriet der bestemmer, hvad der deles offentligt af viden og citerer efterfølgende.

”Ved at oprette lukkede fora, hvor særligt udvalgte skal bidrage til nøje skemalagte debatter, skaber Mette Bock og Kulturministeriet en ekskluderende og udemokratisk platform, som sandsynligvis vil forstærke en forudindtaget agenda.”

”Jeg vil gerne ryge flere kunstnere ud af deres huler og få dem til at deltage i debatten. Ikke kun når der er noget, som de er utilfredse med, eller noget økonomisk, men også i en bredere kulturdebat. Det, synes jeg, er meget, meget svært” sagde Mette Bock til Berlingske d. 28. november, 2017 da hun havde været kulturminister i et år. Men at kunstnere er fraværende i samfundsdebatten er ikke et billede, vi genkender. For hvad dækker ”samfundsdebatten” overhovedet over? Er det kun den, der udspiller sig i klummesektionerne i de trykte aviser eller i Debatten og Deadline på DR2? Billedkunsten blander sig i alle dele af vores liv (det gør film, litteratur, scenekunst og musik i øvrigt også), men den udspiller sig andre steder.

Kunst er ikke sort/hvid og kan ikke formidles fyldestgørende i hurtige krydsildsdebatter. Den er nysgerrig, stiller åbne spørgsmål og appellerer til dyb refleksion, og det er der sjældent tid eller plads til i de traditionelle medier. Gå i stedet på museer, kunsthaller, gallerier eller besøg nogle af landets kunstnerdrevne udstillingssteder, for det er særligt her, kunstnerne får plads til at udfolde sig, ytre sig og udtrykke deres holdninger. Og de har meget på hjerte, skulle vi hilse at sige.

Kunstnerne skal ikke ryges ud nogle steder fra - i stedet bør man understøtte, forbedre og etablere platforme, hvor kunstnernes stemmer kan blive hørt på den enkeltes præmis. Hvis vi presser kunstens dybde ud over flygtige medier, reduceres den til overflade, og refleksionen går tabt. Vi skal ikke diktere individuelle

praksisser, men gøre mere for at formidlerne kan rumme og viderebringe kunstens følsomhed, eftertanke og kritiske potentiale til et bredere publikum. Flere og flere går på museer eller møder kunsten i det offentlige rum, men tonen i de store, traditionelle medier tyder på, at der mangler indsigt i og forståelse for kunstneres arbejde.

”Kunst er ikke sort/hvid og kan ikke formidles fyldestgørende i hurtige krydsildsdebatter. Den er nysgerrig, stiller åbne spørgsmål og appellerer til dyb refleksion, og det er der sjældent tid eller plads til i de traditionelle medier.”

Kunstnere er ofte målskive for negativ kritik. Både fra politisk hold, fra samfundets fordomme og desværre også ofte fra de medier, som burde tale kunsten op. Negativ kritik af kunst har i mange år været finere end nysgerrig formidling, men det ene behøver ikke at udelukke det andet. Vi skal stoppe reproduktionen af fortællingen om kunstnere som syndebukke og i stedet italesætte alt det positive og konstruktive, som kunsten bidrager med til vores samfund. Der er tonsvis af historier, hvis vi er åbne for dem.

”Vi skal stoppe reproduktionen af fortællingen om kunstnere som syndebukke og i stedet italesætte alt det positive og konstruktive, som kunsten bidrager med til vores samfund. Der er tonsvis af historier, hvis vi er åbne for dem.”

Måske er det største problem, at vi som samfund ikke anerkender kunstens værdi. Det er lidt som med hønen og ægget. Hvis vi ikke anerkender kunsten (ved at se det vækstlag der allerede eksisterer og allerede bidrager markant til samfundsdebatten og -økonomien, uden at der findes måleinstrumenter for det), så bliver kunstnerne ikke taget alvorligt i de brede medier, så får kunsten aldrig en rolle i dén samfundsdebat, der foregår på TV og i aviserne, og så ved befolkningen måske ikke, at kunsten er vigtig.

Hvis vi skal bryde den negative spiral, er vi som samfund nødt til at stoppe med at pege på kunsten og kunstnerne som problemet. I stedet skal vi tro på kunstens værdi og investere i kunstneres muligheder og vilkår – således kan kunsten få en central plads i den brede befolknings bevidsthed og hjerte. Vi er allerede igang, Mette Bock, og du må gerne være med!

Skrevet af Gro Sarauw (billedkunstner og forkvinde, UKK) samt Rikke Luna Filipsen & Matias Albæk-Falk (stiftere og redaktører, idoart.dk).

UKK er en kunstner- og kuratorsammenslutning og en platform for vidensdeling, som arbejder for at fremme billedkunstens potentiale, samt vilkår og synlighed i kulturdebatten. UKKs bestyrelse arbejder som en tænketank, som et operativ på tværs af traditionelle billedkunstfaglige grænser og for medlemmernes interesser og faglige rettigheder. UKK har i dag 264 medlemmer og blev etableret i foråret 2002 som en reaktion på Kulturministeriets nedskæringer, der i særlig grad ramte den unge kunstscene.

IDOART.DK er en uafhængig formidlingsplatform for kunst med fokus på personlige historier og holdninger, visualitet og proces. Her deler kunstnere og kreative personligheder deres refleksioner og arbejde og belyser en side af kunstscenen, der ellers ofte står i skyggen af kritiske anmeldelser og tunge formidlingstekster. Idoart.dk har givet ordet til kunstnerne siden 2011.

UKK

